

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Eerola, Piritta			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Vastuu, vapaus ja valinta - Puolison kokemus elämästään psyykkisesti sairaan omaisena			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipolitiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-09-03	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 144
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millainen on omaisen kokemus, kun puoliso on psyykkisesti sairas. Mitä se merkitsee omaiselle itselleen, hänen perheelleen ja parisuhteelleen? Aihetta lähestyttiin käsitteiden vastuu, vapaus ja valinta kautta. Modernisaation vaikutukset ja ajatusmaailman muutokset, jotka koskevat psykiatrista hoitojärjestelmää, perhettä ja yksilöä, vaikuttavat myös omaisen kokemaan hoitovastuuseen. Psyykkisesti sairaiden potilaiden omaisten kokemusta, omaishoivaa yleensä, modernisaatiota, yksilöllistymistä ja perhettä tarkasteltiin laajasti terveystieteellisen, sosiologisen, sosiaalipolitiittisen, omaelämäkertata- sekä nais- ja miestutkimuskirjallisuuden pohjalta. Mielenterveyden keskusliitto ja Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto järjestivät vuonna 1994-1995 kirjoituskilpailun psyykkisesti sairaiden potilaiden omaisille. Tutkimusaineistona oli näistä kirjoituksista puolison kirjoittamat kirjoitukset, joita oli 46 (43 naista ja 3 miestä). Analyysi oli kaksivaiheinen. Ensimmäisen puolisoitten kirjoitukset teemoiteltiin. Kirjoituksista nousivat vahvimmin esiin omaisen oman elämän, perheen, parisuhteen ja ympäristön (suhteet muihin ihmisiin ja hoitojärjestelmään) teemat. Teemoittelun jälkeen kirjoitukset jaoteltiin kolmeen ryhmään, jotka perustuivat puolison kokemukseen, suhtautumistapaan ja pohdintoihin vastuusta, vapaudesta ja valinnasta. Aineistosta esiinnousseet teemat järjestettiin näihin ulottuvuuksiin jokaiselle ryhmälle ominaisella tavalla. Ryhmissä korostuivat seuraavat sanat: I-ryhmässä pakko - kohtalo - määrätty, II-ryhmässä yritys - pärjääminen - irtautuminen, III-ryhmässä me - yhteinen - toivo. Kolmen ryhmän lisäksi tutkimuksessa eriteltiin, miten puoliset kirjoituksissaan pohtivat vastuun, vapauden ja valinnan teemoja sekä nostettiin esiin muutamia kirjoitusten erityispiirteitä, kuten eri-ikäisten kokemus, naisten kokema väkivalta sekä miesten kokemukset.</p> <p>Parisuhde ja perhekokonaisuus olivat kirjoittajille hyvin tärkeitä. Niiden eteen oltiin valmiita ponnistelemaan. Parisuhde muuttui kuitenkin helposti epäsymmetriseksi hoivasuhteeksi. Vanhemmilla ei välttämättä ollut aikaa ja voimia suoda lapsille toivomaansa perhe-elämää ja olla haluamansa kaltaisia vanhempia. Puolisot kokivat jäävänsä tilanteessaan yksin. Myös omien toiveiden, tarpeiden ja halujen katsottiin jäävän sivuun. Puolisot pohtivat omaa henkilökohtaista elämäänsä, toiveitansa ja tarpeitansa suhteessa hoivasidokseen. Tilanne koettiin ristiriitaisena. Tutkimus tuo näkyväksi puolison kokemuksen monimuotoisuuden, jonka pohjalta on mahdollista ymmärtää omaissuhteita laajemmin. Tutkimuskysymysten avulla oli mahdollista tehdä näkyviksi yksilön ja yhteiskunnan välisiä sidoksia ja ristiriitoja. Niiden pohjalta voidaan pohtia yksilön asemaa yhteiskunnassa vapauden, vastuun ja valinnan suhteen. Omaishoivaan sisältyvä vastuu ei saisi tarkoittaa sitä, että omaisia pidetään luonnollisena hoitojärjestelmän resurssina. Omaisten yksinään tekemä hiljainen työ ei anna oikeutta pitää omaisten yhteiskunnallista tilannetta hyvänä tai olla vastaamatta omaisten hätään ja ongelmiin. Perheiden vaikeudet yksilöllistetään helposti. Perheissä tapahtuva omaishoiva ja omaisten asema on kuitenkin kaikin tavoin myös yhteiskunnallinen ongelma.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>psyykkisesti sairaat - omaiset - aviopuolisot (ysa)</p> <p>parisuhde - perhe - mielenterveyshäiriöt (ysa)</p> <p>kokemukset - vastuu - vapaus - valinta (ysa)</p> <p>sosiaalinen muutos - uudenaikaistuminen- yksilöllistyminen (ysa)</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			